Gemeente Sittard-Geleen Born

Voorstel aan Gemeenteraad

Registratienummer: 2858822

Onderwerp
Regionaal Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstof 2022-2025

Voorstel / Beslispunten
1. Vast te stellen de "Oplegnotitie Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstof 2022-2025".

Samenvatting / openbare besluitenlijst
De gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein willen het gezamenlijke beleid voor de inzameling van huishoudelijk afval aanscherpen. In het Regionaal Beleidskader Van Afval naar Grondstof (VANG) 2025 stelden de gemeenteraden hiervoor doelen voor 2025 en 2030. Het hoofddoel voor 2025 is om maximaal 100 kg restafval (fijn en grof) per inwoner per jaar in te zamelen. Voor 2030 is het doel maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar. In de Oplegnotitie Regionaal Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstof 2022-2025 staat met welke maatregelen deze doelen bereikt worden. De Raad stelt de "Oplegnotitie Regionaal Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstof 2022 – 2025" vast.

Burgemeester mr. J.Th.C.M. Verheijen	Gemeentesecretaris J.A.M. Heesen

Toelichting voorstel

Achtergrond
Op 25-02-21 heeft de raad besloten over de gezamenlijke beleidskaders op het gebied van huishoudelijke afvalinzameling in de gemeenten Sittard-Geleen, Beek en Stein. In het Regionaal Beleidskader Van Afval naar Grondstof (VANG) 2025 stelden de gemeenteraden doelen voor 2025 en 2030. Het hoofddoel voor 2025 is om in 2025 maximaal 100 kg restafval (fijn en grof) per inwoner per jaar in te zamelen. Voor 2030 is het doel maximaal 30 kg restafval per inwoner per jaar.

Om uitvoering te geven aan deze doelen, is door een extern bureau het Regionaal Uitvoeringsplan 'VAN AFVAL NAAR GRONDSTOF 2022-2025' (21 februari 2022, bijlage 3) opgesteld. Uit dit plan wordt een aantal maatregelen overgenomen door de drie gemeenten. In de "Oplegnotitie Regionaal Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstof 2022-2025" (hierna UVP genoemd) zijn de maatregelen opgenomen die van meerwaarde worden geacht om de gestelde doelstellingen te realiseren. De diverse onderzoeken uit het plan zijn niet als maatregel meegenomen en tevens wordt de voorgestelde uitbreiding van ambtelijke capaciteit beperkt.

Door het vaststellen van het UVP wordt invulling gegeven aan een de meeste aanbevelingen volgend uit het rapport van het onlangs uitgevoerde Rekenkameronderzoek afval[1], zoals het volgen van een strategie die een trendbreuk kan realiseren in het verlagen van de kilo's restafval per inwoner en het leggen van de focus op kansen voor verbetering scheidingsprestaties GFT en PMD.

Maatregelen 2022-2025
De doelstellingen uit het beleidskader zijn: het verminderen van restafval en betere scheiding en inzameling van grondstoffen. De doelstelling voor 2025 is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar. In 2030 mag dit niet meer zijn dan 30 kilogram per inwoner per jaar. Tegelijkertijd moeten de gescheiden ingezamelde grondstoffen van goede kwaliteit zijn en een maatschappelijke meerwaarde hebben. Om dit te bereiken verandert de wijze van inzameling van afval. Plastic, metaal en drankkartons (PMD) wordt vaker opgehaald en restafval minder vaak. Hierdoor wordt naar verwachting meer PMD en minder restafval aangeboden. Voor inzameling van luiers, stoma- en incontinentiemateriaal komen aparte regelingen. Verder gaan we bij hoogbouw proeven uitvoeren om groente, fruit en etensresten (GFE) gescheiden op te halen. Ook voeren we een onderzoek uit naar het optimaliseren van de milieuparken.

Om de verandering van afval naar grondstof goed te organiseren moet de personele capaciteit voor beleid en regie bij de gemeenten op niveau zijn. Dat betekent personele uitbreiding bij gemeenten en RWM.

Het UVP bevat het overzicht met maatregelen die uitgevoerd worden met een beknopte beschrijving. In het UVP wordt voor verdieping per maatregel verwezen naar het adviesrapport Regionaal Uitvoeringsplan Van Afval Naar Grondstof 2022-2025.

Maatregelen 2026-2030
In de periode tussen 2026-2030 gaan we de milieuparken ombouwen zodat we beter afval (grondstoffen) kunnen scheiden en hergebruiken. Ook gaan we in deze periode proeven uitvoeren om te kijken wat de beste methode is voor het behalen van maximaal 30 kilogram restafval per

[1] Rekenkameronderzoek Quickscan Afval van de gemeente Sittard-Geleen, rekenkamercommissie Sittard-Geleen, 15 februari 2022

inwoner per jaar. Daarnaast willen we de afvalscheiding bij lokale ondernemers verbeteren, de circulariteit van grondstoffen stimuleren en ons wagenpark waar mogelijk elektrisch maken.

Tijdlijn invoering maatregelmatrix
De belangrijkste maatregelen – aanpassingen in het inzamelsysteem (maatregel 1, 2 & 3) –worden per Q1 2023 ingevoerd. In de Maatregelenmatrix (bijlage 2) staat achter elke maatregel vermeld in welk kwartaal gestart wordt met de invoering en de structurele en invoeringskosten. De maatregelen zijn nog niet opgenomen in begroting van RWM. RWM stelt een projectbegroting samen op basis van de maatregelenmatrix. Omdat nu nog onvoldoende inzicht is in de reguliere begrotingen van aankomende jaren kan het tarief mogelijk meer stijgen dan de voor het UVP benodigde stijging zoals vermeld in de financiële paragraaf hier beneden.

Monitoring en evaluatie van de doelstelling en maatregelen
Het effect van de uitvoering van de maatregelen in het UVP op het de kilo's restafval per persoon per jaar, en hiermee de voortgang van het behalen van de vastgestelde doelen voor 2025 en 2030, bepalen we jaarlijks aan de hand van de door RWM aan te leveren data. Hierover worden het College en de Raad jaarlijks geïnformeerd.

Financiën

In onderstaand overzicht zijn de kosten voor het tot uitvoering brengen van het UVP voor de gemeente Sittard-Geleen gespecificeerd en ingedeeld naar structurele en incidentele kosten. Een gedetailleerder overzicht is te zien in bijlage 2 – Maatregelenmatrix.

Kosten UVP (in euro's)	**Kosten**	
	Structureel (p/jaar)	**Incidenteel**
Extra beleids- en regiekracht UVP (0,5 fte)	42.500	0
Maatregelen UVP	809.616	1.039.498
Totaal	**852.116**	**1.039.498**
Extra lasten per huishouden (45.011)*	18,93	23,09**

* Op basis van: Sittard-Geleen in Cijfers – Gemeente Sittard-Geleen
** Totaal bedrag gedeeld door aantal huishoudens, te spreiden over 3 jaar (7,70 euro per jaar)

De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Op grond van artikel 15.33 van de Wet Milieubeheer mogen gemeenten voor de inzameling van het afval van huishoudens een afvalstoffenheffing invoeren. De opbrengsten de afvalstoffenheffing mogen maximaal 100% kostendekkend zijn. Op basis hiervan is het toegestaan de kosten die voortvloeien uit het UVP voor 100% te dekken uit de afvalstoffenheffing.

De financiële consequenties van het UVP worden vanaf 2023 verwerkt in de afvalstoffenheffing. De afvalstoffenheffing 2023 wordt vastgesteld in de belastingmaatregelen 2023. Om de stijging te dempen stellen we voor om de incidentele kosten voor de uitvoering van het UVP te dekken met de resterende voorziening uit het Actieplan Afval 2018-2022. Door gebrek aan ambtelijke capaciteit zijn namelijk niet alle acties uit dit actieplan uitgevoerd. In het nieuwe voorliggende UVP komen een

aantal van deze acties weer terug, en aantal andere acties worden op basis van de huidige inzichten anders voorgesteld of niet meer geschikt geacht.

De totale stijging van de afvalstoffenheffing, ten gevolge van het UVP, ten opzichte van 2022 is weergegeven in de onderste rij in onderstaande tabel.. Dat wil zeggen dat het UVP de afvalstoffenheffing eenmalig laat stijgen met € 18,93.

Tariefstijging door UVP	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027-2030**
Structureel	18,93	18,93	18,93	18,93	18,93
Incidenteel	7,70	7,70	7,70	0,00	0,00
Demping door inzet middelen uit Actieplan Afval 2018-2021	-7,70	-7,70	-7,70	0,00	0,00
Totaal	**18,93**	**18,93**	**18,93**	**18,93**	**18,93**

Door uitvoering van de in het UVP opgenomen maatregelen, wordt beoogd de kilo's restafval terug te dringen. Hierdoor zullen de verwerkingskosten van het restafval dan ook dalen. De eventuele positieve effecten hiervan op het tarief, zijn nu nog niet te becijferen.

Bij de inhoud van deze paragraaf moeten nog een aantal kanttekeningen gemaakt worden:
- Door autonome ontwikkelingen zoals invloeden van de markt en aanpassingen van (milieu)belastingen zet de reeds eerder ingezette trend van stijgende kosten van afvalverwerking zich voort. De verwachting is dan ook dat in toekomst naast de genoemde stijgingen door het UVP aanvullende tariefstijgingen noodzakelijk zullen zijn;
- Bij bovenstaande kostenopstelling van het UVP moet een voorbehoud worden gemaakt bij de genoemde bedragen; de omvang van de kosten en de verdeling over de deelnemende gemeenten vraagt op onderdelen nog een nadere onderbouwing.

Personeel
Om het UVP te realiseren hebben alle 3 de gemeenten ieder 0,5 fte extra capaciteit nodig. In Sittard-Geleen is dit berekend op schaal 10. De extra capaciteit wordt ingezet als flexibele schil om organisatiedruk tussen gemeenten te verminderen.

In het UVP en de bijbehorende matrix wordt de extra personele inzet toegelicht. Door het trekkerschap van de maatregelen te verdelen over de drie samenwerkende gemeenten, worden de maatregelen zo efficiënt mogelijk uitgevoerd. Hiermee wordt ingeschat dat de door het externe bureau voorgestelde extra 1,3 fte niet nodig is, maar een extra 0,5 fte per gemeente voldoende is.

Communicatieaanpak

Communicatie speelt een belangrijke rol in het bereiken van de gestelde doelen. Met de juiste communicatie kan namelijk onder andere de gewenste gedragsverandering (betere afvalscheiding, bewustwording grondstof in plaats van afval etc.) van inwoners sterk beïnvloed worden. Zoals beschreven in het UVP wordt daarom een communicatiestrategie opgesteld, waarbij nader wordt aangegeven welke vorm van communicatie per maatregel op welk moment noodzakelijk dan wel wenselijk is. Hierbij wordt onder andere de Tuinman (social media) ingezet.

Ook is er aandacht voor informatievoorziening op scholen en ondersteunen we scholen bij onderwijs over het belang van het scheiden van afval en worden ondernemers gestimuleerd om ook hun eigen afvalscheiding te verbeteren.

Daarnaast worden grondstoffencoaches ingezet om gedragsverandering te bevorderen. Verder wordt contact voor de inwoners en bedrijven / instellingen met RWM gemakkelijker gemaakt. Voor de pilot GFE inzameling wordt beginspraak georganiseerd, waardoor de gebruikers (inwoners) de mogelijkheid wordt geboden om input te leveren en wensen kenbaar te maken.

Voor het aanpassen van de inzamelfrequenties wordt de procedure conform de gemeentelijke inspraakverordening gevolgd.

Tijdens de planperiode monitoren we de resultaten en beoordelen we de effecten van de maatregelen beschreven in onderhavig UVP. Hierover rapporteren we jaarlijks aan college en raad.

Duurzaamheid

In de basis is het UVP gericht op een duurzamer afvalbeheer. Niet alleen wordt door invoeren van het UVP minder restafval ingezameld, maar ook meer grondstoffen. Het resultaat daarvan is onder andere minder verbranden van restafval, waardoor minder CO2 wordt uitgestoten. Ingezamelde grondstoffen kunnen opnieuw ingezet worden ten gunste van de circulaire ambities. Door in te zetten op communicatie en het gescheiden inzamelen op basisscholen mogelijk te maken wordt afval scheiden een sterkere en langdurige norm.

Inclusie

Met het UVP wordt gescheiden inzameling op basisscholen en in de hoogbouwwijken mogelijk gemaakt. Hierdoor ontstaat voor alle huishoudens de mogelijkheid om afval gescheiden aan te bieden. Voor het aanbieden van luiers en incontinentiemateriaal worden aparte, gratis inzamelvoorzieningen ingericht. Met het oog op onze inclusieve samenleving wordt extra ingezet op duidelijkheid, bruikbaarheid en bereikbaarheid.

Juridisch

Het besluit tot invoeren van de maatregelen in de oplegnotitie UVP vergt een aanpassing van de afvalstoffenverordening en uitvoeringsregeling, welke uiterlijk in november ter besluitvorming wordt voorgelegd. De aanpassing van de belastingverordening is voorzien in november 2022 middels belastingmaatregelen 2023 conform de reguliere planning.

Kanttekeningen

1. Niet alle maatregelen uit het UVP gelden voor iedere gemeente.
Maatregel 7 - KCC taken overdragen aan RWM -, geldt alleen voor de gemeente Sittard-Geleen. De kosten zijn dan ook alleen aan deze gemeente toegerekend. Voor de gemeente Stein en Beek ligt deze taak reeds bij RWM.
2. De pilot ten aanzien van hoogbouw (maatregel 8) vindt plaats in Sittard-Geleen. De kosten van de pilot zijn op basis van percentage hoogbouw verdeeld over de drie gemeenten en niet conform de reguliere verdeling op basis van het aantal huishoudens.

Voorstel aan **Gemeenteraad**	
Steller : Max Narinx Telefoon : 0643491526 E-mail : max.narinx@sittard-geleen.nl Cluster: Omgeving Portefeuillehouder: L.G.A.J. Geilen	Reg. nummer : 2858822 Reg. datum : 24 mei 2022 Reg.nummer(s) bijlagen : Bijlage 1: Oplegnotitie Regionaal Uitvoeringsplan Van Afval naar Grondstoffen 2022-2025 (UVP) Bijlage 2: Maatregelenmatrix UVP Bijlage 3: Kragten - Advies Regionaal Uitvoeringsplan van Afval naar Grondstoffen 2022-2025